

Úkoly obce v samostatné působnosti na úseku požární ochrany

Povinnosti obce a obecních úřadů jsou podrobně uvedeny v § 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně (dále jen „zákon o PO“).

Obce na svém území kromě samotného zřizování jednotky sboru dobrovolných hasičů obce (dále jen „jednotka SDH obce“) v samostatné působnosti mají následující povinnosti:

- udržují akceschopnost jednotky SDH obce
- zabezpečují odbornou přípravu jednotky SDH obce
- zabezpečují materiální a finanční potřeby jednotky SDH obce
- zajišťují péči o členy jednotky SDH obce, jestliže zasahují za ztížených podmínek nebo u déle trvajících zásahů na území obce
- poskytují náhradu ušlého výdělku členům jednotky SDH obce, kteří se v době svého zaměstnání nebo činnosti, ze které jim plyne zisk, účastní zásahu u požáru, nebo se podílí na jiné zásahové činnosti
- zabezpečují a hradí členům jednotky SDH obce preventivní zdravotní prohlídky
- zabezpečují výstavbu a údržbu objektů požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení, zejména pro potřeby svého územního obvodu
- zpracovávají stanovenou dokumentaci požární ochrany
- zabezpečují zdroje vody pro hašení požárů a jejich trvalou použitelnost a stanoví další zdroje vody pro hašení požárů a podmínky pro zajištění jejich trvalé použitelnosti
- umožňují dislokaci jednotek hasičského záchranného sboru v katastrálním území obce podle nařízení kraje a přispívají na provoz a vybavení těchto jednotek
- spolupracují se sousedními obcemi při plnění úkolů k zabezpečení požární ochrany, za tím účelem mohou obce soustřeďovat finanční prostředky
- organizují preventivně výchovnou činnost
- obecně závaznou vyhláškou vydávají požární řád obce a stanovují podmínky k zabezpečení požární ochrany při akcích, kterých se zúčastní větší počet osob
- mimo tyto povinnosti obec také musí obdobně plnit povinnosti uložené zákonem o požární ochraně právnickým a podnikajícím fyzickým osobám

Obecní úřady na úseku požární ochrany zajišťují účast velitelů jednotky SDH obce na jejich odborné přípravě a úkoly požární ochrany pro období stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Pokud obec nezřizuje svou vlastní jednotku SDH obce, dle zákona (§ 29 odst. 1, písm. l, zákona o požární ochraně) by měla přispívat na společnou jednotku kraje a hasičský záchranný sbor kraje má právo **uložit jí zřízení požární hlídky** (§ 69 odst. 1, písm. b, zákona o PO).

Vybrané obecní úřady mají na starost i zásahy mimo svůj územní obvod. Účast mimo svůj územní obvod musí být uvedena v požárním poplachovém plánu kraje, na základě, kterého může operační důstojník hasičského záchranného sboru povolat dále jednotku SDH dané obce k zásahu i mimo její územní obvod.

Úkoly obce při přípravě a řešení mimořádných událostí a krizových situací

§ 15 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému: Orgány obce (obecní úřad)

Orgány obce zajišťují připravenost obce na mimořádné události a podílejí se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva.

Orgány obce při výkonu státní správy za tímto účelem:

- organizují přípravu obce na mimořádné události,
- podílí se na provádění záchranných a likvidačních prací s integrovaným záchranným systémem (dále jen „IZS“),
- zajišťují varování, evakuaci a ukrytí osob před hrozícím nebezpečím,
- hospodaří s materiálem civilní ochrany,
- poskytují hasičskému záchrannému sboru kraje podklady a informace potřebné ke zpracování havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu,
- podílí se na zajištění nouzového přežití obyvatel obce,
- vedou evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany nebo staveb dotčených požadavky civilní ochrany v obci.

K plnění výše uvedených úkolů je obec oprávněna zřizovat zařízení civilní ochrany. Při zřizování těchto zařízení a plnění úkolů ochrany obyvatel jsou orgány obce povinny postupovat podle zákona o IZS a podle zákona o požární ochraně.

Obecní úřad seznamuje právnické a fyzické osoby v obci s charakterem možného ohrožení, s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi a ochranou obyvatelstva. Za tímto účelem organizuje jejich školení.

Obecní úřad je dotčeným orgánem z hlediska ochrany obyvatelstva při rozhodování o umístování a povolování staveb, změnách staveb a změnách v užívání staveb, odstraňování staveb a při rozhodování o povolení a odstraňování terénních úprav a zařízení.

§ 16 zákona č. 239/2000 Sb.: Starosta obce

Starosta obce při provádění záchranných a likvidačních prací:

- zajišťuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím,
- organizuje v dohodě s velitelem zásahu nebo se starostou obce s rozšířenou působností („dále jen ORP“) evakuaci osob z ohroženého území obce,
- organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce,
- je oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci.

§ 21 zákona č. 240/2000 Sb.: Starosta obce

Starosta obce zajišťuje připravenost obce na řešení krizových situací; ostatní orgány obce se na této připravenosti podílejí.

Starosta obce dále:

- za účelem přípravy na krizové situace a jejich řešení může zřídit krizový štáb obce jako svůj pracovní orgán,

- zajišťuje za krizové situace provedení stanovených krizových opatření v podmínkách správního obvodu obce; správní úřady se sídlem na území obce, právnické osoby a podnikající fyzické osoby jsou povinny stanovená krizová opatření splnit,
- plní úkoly stanovené starostou ORP a orgány krizového řízení při přípravě na krizové situace a při jejich řešení a úkoly a opatření uvedené v krizovém plánu ORP,
- odpovídá za využívání informačních a komunikačních prostředků a pomůcek krizového řízení určených Ministerstvem vnitra.

V době krizového stavu starosta obce:

- zabezpečuje varování a informování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím a vyzoomění orgánů krizového řízení, pokud tak již neučinil HZS kraje,
- nařizuje a organizuje evakuaci osob z ohroženého území obce,
- organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatelstva,
- zajišťuje organizaci dalších opatření nezbytných pro řešení krizové situace.

Pokud starosta obce neplní v době krizového stavu úkoly stanovené tímto zákonem, může hejtman převést jejich výkon na předem stanovenou dobu na zmocněnce, kterého za tím účelem jmenuje. O této skutečnosti hejtman neprodleně informuje obec a ministra vnitra, který může rozhodnutí hejtmána zrušit.

§ 21a zákona č. 240/2000 Sb., zákon o krizovém řízení: Obecní úřad

Obecní úřad dále za účelem zajištění připravenosti obce na řešení krizových situací:

- organizuje přípravu obce na krizové situace,
- poskytuje obecnímu úřadu ORP podklady a informace potřebné ke zpracování krizového plánu ORP,
- vede evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob (§ 39d krizového zákona), pro kterou shromažďuje údaje, a předává údaje v ní vedené obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu se nachází,
- vede evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob za stavu nebezpečí (§ 39e krizového zákona), pro kterou shromažďuje údaje, a předává údaje v ní vedené obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu se nachází,
- se podílí na zajištění veřejného pořádku,
- plní úkoly stanovené krizovým plánem obce s rozšířenou působností při přípravě na krizové situace a jejich řešení.

Obecní úřad seznamuje právnické a fyzické osoby způsobem v místě obvyklým s charakterem možného ohrožení, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení.

Ostatní (§ 22, odst. 1, zákona č. 240/2000 Sb., zákon o krizovém řízení)

Při vyhlášení nouzového stavu nebo stavu nebezpečí starosta obce zajišťuje provedení krizových opatření v podmínkách obce. Je-li k tomuto účelu nutné vydat nařízení obce, nabývá nařízení obce účinnosti okamžikem jeho vyvěšení na úřední desce obecního úřadu. Nařízení obce se zveřejní též dalšími způsoby v místě obvyklými, zejména prostřednictvím hromadných informačních prostředků a místního rozhlasu. Stejný postup se použije při vyhlásování změn obsahu již vydaného nařízení obce. Náklady vynaložené na provedení krizových opatření stanovených obcí uhrazuje obec z obecního rozpočtu.

Povodňové orgány obcí dle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů. Dle § 78 uvedeného zákona obecní rada může k plnění úkolů při ochraně před povodněmi, je-li v jejich územních obvodech možnost povodní, zřídit povodňovou komisi, jinak tuto činnost zajišťuje obecní rada. Předsedou povodňové komise obce je starosta obce. Další členy komise jmenuje z členů obecního zastupitelstva a z fyzických a právnických osob, které jsou způsobilé k provádění opatření, popřípadě pomoci při ochraně před povodněmi.

Povodňové orgány obcí jsou podřízeny povodňovému orgánu obce s rozšířenou působností.

Povodňové orgány obcí ve svých územních obvodech v rámci zabezpečení úkolů při ochraně před povodněmi:

- potvrzují soulad věcné a grafické části povodňových plánů vlastníků (uživatelů) pozemků a staveb, pokud se nacházejí v záplavovém území nebo zhoršují průběh povodně, povodňovým plánem obce,
- zpracovávají povodňový plán obce a předkládají jej k odbornému stanovisku správci povodí, v případě drobných vodních toků správci těchto vodních toků,
- provádějí povodňové prohlídky,
- zajišťují pracovní síly a věcné prostředky na provádění záchranných prací a zabezpečení náhradních funkcí v území,
- prověřují připravenost účastníků ochrany podle povodňových plánů,
- organizují a zabezpečují hláskou povodňovou službu a hlídkovou službu, zabezpečují varování právnických a fyzických osob v územním obvodu obce s využitím jednotného systému varování,
- informují o nebezpečí a průběhu povodně povodňové orgány sousedních obcí a povodňový orgán obce s rozšířenou působností,
- vyhláší a odvolávají stupně povodňové aktivity v rámci územní působnosti,
- organizují, řídí, koordinují a ukládají opatření na ochranu před povodněmi podle povodňových plánů a v případě potřeby vyžadují od orgánů, právnických a fyzických osob osobní a věcnou pomoc,
- zabezpečují evakuaci a návrat, dočasné ubytování a stravování evakuovaných občanů, zajišťují další záchranné práce,
- zajišťují v době povodně nutnou hygienickou a zdravotnickou péči, organizují náhradní zásobování, dopravu a další povodní narušené funkce v území,
- provádějí prohlídky po povodni, zjišťují rozsah a výši povodňových škod, zjišťují účelnost provedených opatření a podávají zprávu o povodni povodňovému orgánu obce s rozšířenou působností,
- vedou záznamy v povodňové knize.